

HAMARIJÄRVEN LINNUT 2001

Antti Below
Erkki Virolainen
Metsähallitus 2001

HAMARIJÄRVEN LINNUT 2001

JOHDANTO

Perniö Teijossa sijaitseva Hamarijärvi on Metsähallituksen hallinnassa oleva luonnonsuojelualue. Se perustettiin suojelualueeksi vuonna 1993. Järven suojelualueen pinta-ala on 395 ha. Hamarijärven itäpuoli kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan sekä koko järvi Natura 2000-ohjelmassa Teijon ylängön laajempaan aluekokonaisuuteen.

Hamarijärvi sijaitsee Teijon ylängöllä ja järvi sijaitsee 34 metriä merenpinnasta. Järvi on padottu nykyiseen kokoonsa 1680-luvulla. Järveä ympäröivät pääosin itäpäässä luhtaiset matalat suot, mutta länsipäässä myös kallioiset metsät. Vesi- ja rantakasvillisuus on järven dystrofisuuden takia niukkaa.

TUTKIMUSMENETELMÄT

Laskennat tehtiin kahtena päivänä. 4.5.2001 laski Erkki Virolainen suojelualueen pohjois- ja itälaidan sekä Antti Below Nenustansuon ja Putimenlahden rannat kiertämällä. E. Virolainen laski koko alueen 30.5.2001 osittain kiertolaskennalla, osittain tähyttämällä pistelaskentana. Laskennat tehtiin aamulla hieman auringonnousun jälkeen.

TULOKSET

Merkittävimmät alueet linnustollisesti ovat suojelualueella järven itäpäässä sekä keskiosissa järveä sijaitsevilla turvelautoilla. Rannoilla suurimmat yksilö- ja lajimäärät havaittiin Ryssänsillansuon ja Nenustansuon välisellä alueella. Nenustansuon luoteisreunalla olevat turvelautat olivat koko järvellä määrällisesti merkittävimmät paikat, sillä niillä esiintyivät suuret lakkikoloniat sekä vesilintuja.

Seuraavassa lajeittainen katsaus. Arvio vuoden 2001 parimäärästä on suluissa nimen perässä. Yhteensä havaittiin noin 268 (+- 3) paria.

Kuikka *Gavia arctica* (2)

4.5. havaittiin 2 paria ja 30.5. kaksi paria, joilla molemmilla yksi poikanen.

Kanadanhanhi *Branta canadensis* (7)

4.5. 7 paria (2 hautovaa), 30.5. 6 paria (kolme pesää, toinen edellisen laskennan pesistä havaitsematta). Yhteensä 7 paria.

Haapana *Anas penelope* (2)

4.5. 2/2 ja 30.5. 1/1.

Sinisorsa *A. platyrhynchos* (11)

4.5. 11/5 ja 30.5. 2/1.

Tavi *A. crecca* (2)

4.5. 2/ ja 30.5. edelleen 2/ .

Lapasorsa *A. clypeata* (0)

4.5. 12/10 lenteli järvellä. Parvi on todennäköisesti muutolla levähtäviä lintuja, sillä toukokuun alku on monien *Anas*-sorsien päämuuttoaikaa. Tähän viittaa myös lajin puuttuminen toisessa laskennassa.

Tukkasotka *Aythya fuligula* (1-3)

30.5. 3/1. Koiraiden sulkimismuutto on jo toukokuun lopulla käynnissä, joten lopullista parimäärää on vaikea arvioida.

Punasotka *A. ferina* (2-6)

4.5. 10/6 ja 30.5. 5/2. Toukokuun alun määrä saattaa viitata osin levähtäviin lintuihin, joten toukokuun lopun määrä lienee lähempänä oikeaa pesimämäärää. Lajin arviointia vaikeuttaa myös se, että lajilla on yleensä koirasensemistö, jolloin arvio on tehtävä naaras määrän perusteella. Toukokuun puolivälin laskenta olisi tarkentanut lukumäärää.

Telkkä *Bucephala clangula* (4)

4.5. 4/2 ja 30.5. 1/ .

Isokoskelo *Mergus merganser* (1)

4.5. 1/ paikallisena.

Ruskosuohaukka *Circus aeruginosus* (1)

4.5. naaras saalisteli Nenustansuolla.

Kalasääski *Pandion haliaetus* (0)

4.5. 2 peräkkäin matalalla yli järven. Ei pesine järven välittömässä läheisyydessä.

Kurki *Grus grus* (3)

4.5. 4 paria ja 30.5. 3 paria. 4.5. yksi pareista vaihteli paikkaa reviirikiistojen johdosta ja on ilmeisesti ollut vapaata reviiriä etsivä pesimätön pari.

Töyhtöhyppä *Vanellus vanellus* (5)

4.5. 2 paria Ryssänsillansuolla ja 30.5. 4 varoittavaa paria Nenustansuolla ja yksi pari Ryssänsillansuolla.

Kuovi *Numenius arquata* (2)

4.5. 2 reviiriä ja 30.5. 2 reviiriä samoilla alueilla.

Valkoviklo *Tringa nebularia* (0)

4.5. yksi yksilö Ryssänsillansuolla, todennäköisesti muutolla levähtävä.

Mustaviklo *T. erythropus* (0)

4.5. yksi yksilö Nenustansuolla, todennäköisesti muutolla levähtävä.

Liro *T. glareola* (4)

4.5. 3 soidintavaa ja yksi erillinen lintu eli neljä paria, 30.5. vain yksi lintu Ryssänsillansuolla.

Punajalkaviklo *T. totanus* (2)

4.5. 1 ex. Ryssänsillansuolla ja yksi turvelautoilla lokkikoloniassa, 30.5. 1 varoiteleva Ryssänsillansuolla.

Rantasipi *Actitis hypoleucos* (3)

4.5. etelärannalla 2 paria ja pohjoisrannalla 1, ei havaittu toisessa laskennassa.

Taivaanvuohi *Gallinago gallinago* (5)

4.5. 5 reviiriä, 30.5. vain kaksi reviiriä, joista toinen uutena Nenustansuolla. Kannanarvio saattaa jäädä tällä yöaktiivisella linnulla alakanttiin.

Naurulokki *Larus ridibundus* (150)

4.5. 300 yksilöä, 30.5. 117 yksilöä.

Pikkulokki *L. minutus* (2)

30.5. pari pesällä ja yksi lintu toisella turvelautalla.

Kalalokki *L. canus* (4)

4.5. 4 paria, 30.5. 3-4 paria

Selkälokki *L. fuscus* (0)

Yksi ohilentävä 4.5.

Harmaalokki *L. argentatus* (13)

4.5. 13 paria, 30.5. 8 paria 4 pull

Kalatiira *Sterna hirundo* (31)

4.5. 6 paria molempien laskijoiden laskennoissa, 30.5. 61 yksilöä. Muutto vasta aluillaan ensimmäisen laskennan aikaan.

Keltavästäräkki *Motacilla flava* (1)

4.5. yksi pari Ryssänsillansuolla. Ei havaittu toisessa laskennassa.

Ruokokerttunen *Acrocephalus schoenobaenus* (10)

30.5. vähintään 10 yksilöä Putimenlahden rannassa. Parimäärä todennäköisesti aliarvioitu, sillä yöaktiivinen laji ja muutto osittain vielä kesken laskenta-aikaan.

Taulukko 1. Hamarijärven pesimälinnusto vuonna 2001.

Laji	Parimäärä	Laji	Parimäärä
Kuikka	2	Kuovi	2
Kanadanhanhi	7	Liro	4
Haapana	2	Punajalkaviklo	2
Sinisorsa	11	Rantasipi	3
Tavi	2	Taivaanvuohi	5
Tukkasotka	1-3	Naurulokki	150
Punasotka	2-6	Pikkulokki	2
Telkkä	4	Kalalokki	4
Isokoskelo	1	Harmaalokki	13
Ruskosuohaukka	1	Kalatiira	31
Kurki	3	Keltävästäräkki	1
Töyhtöhyppä	2	Ruokokerttunen	10

PÄÄTELMÄT

Tehdyt kaksi laskentaa antavat kohtalaisen arvion Hamarijärven linnustosta. Arviointia vaikeuttaa se, että muuttavien lintujen osuutta laskentojen välisissä eroissa on vaikea hahmottaa. Tiiviimmät laskennat poistaisivat tätä epävarmuustekijää.

Hamarijärven luonnonsuojelualueella pesii arviolta 270 lintuparia. Naurulokkien ja kalatiirojen määrät ovat korkeita ja niiden parimäärät muodostavat lähes puolet alueen linnustosta. Pienten turvelauttojen muodostamat saaret ovat elintärkeitä pesimäpaikkoja monille lajeille. Ilman niitä alueen pesimälinnusto olisi laadultaan ja erityisesti määrältään huomattavasti vaatimattomampaa. Saarissa tiheissä kolonioissa linnut ovat hyvin turvassa pienpedoilta.

Hamarijärven itäpäähän suunnitellun polkureitin rakentamista kannattaa suojelusyistä harkita uudestaan. Hamarijärvestä on kehittymässä lintuvesikohde lokki- ja tiirayhdyskuntien takia. Järven itäpää tulisi rauhoittaa ylimääräiseltä liikkumiselta. Polkulinjaus voidaan maanhankinnan edistyessä toteuttaa kauempana idässä.

LÄHTEET

Raunio, A. 1991: Teijon retkeilyalueen luontoselvitys. – Raportti. Metsähallitus. 50 s. + 11 liitekarttaa.

LIITEKARTAT

Kartta 1. Eräiden lintulajien pesimäpaikkoja.